



Contra la crisi, afinem els nostres instruments

Estem immersos en una crisi econòmica i política de la qual ja sabem qui en pagarà les conseqüències negatives: les classes populars catalanes. Pel que fa a la crisi econòmica, no es tracta només d'unes dades macroeconòmiques negatives conjunturals (taxes atur o inflació creixents), sinó que una anàlisi dels darrers trenta anys ens mostra que, si més no, als països del centre capitalista hi ha una crisi estructural que es manifesta en la reducció de la taxa de guany respecte a altres períodes de la història del capitalisme.

Durant una crisi estructural que es manifesta en la reducció, la solució del capitalisme a aquesta crisi estructural ha estat augmentar l'exploació de la classe treballadora. Les reconversions, la pèrdua constant de poder adquisitiu dels salaris, la retallada de prestacions socials o les diverses reformes laborals que hem patit des de la fi dels anys setanta del segle passat fins ara han tingut com a objectiu frenar aquesta reducció de la taxa de guany.

I ara que la crisi s'ha fet conjunturalment més evident, la recepta de les patronals i els gestors polítics del sistema és proposar noves reformes laborals, l'allargament de la jornada laboral fins a nivells decimonònics i la «contenció» salarial, tot i que, per exemple, alguns d'aquests gestors admeti que els salaris no són els responsables de l'augment de la inflació. No cal dir que aquestes mesures del Capital contra el Treball no faran sinó augmentar la precarització de les classes populars, una part considerable de les quals veuen com els seus sous són com més va més insuficients per satisfer les necessitats vitals.

De la crisi política, n'hem parlat a bastament, especialment de l'esgotament polític i ideològic de l'autonomisme (pseudo-federal o no). En el fons la crisi interna que pateixen molts dels partits convencionals són un efecte immediat de l'esgotament d'un projecte polític que només serveix per mantenir i enllustar les cadenes que subjuguen el nostre país als Estats ocupants. Com que aquests partits no tenen cap proposta nova

a oferir a les catalanes i catalans, amb desaparició de l'autonomisme, és inevitable la clarificació dels camps en lluita (independentisme *versus* Estats ocupants).

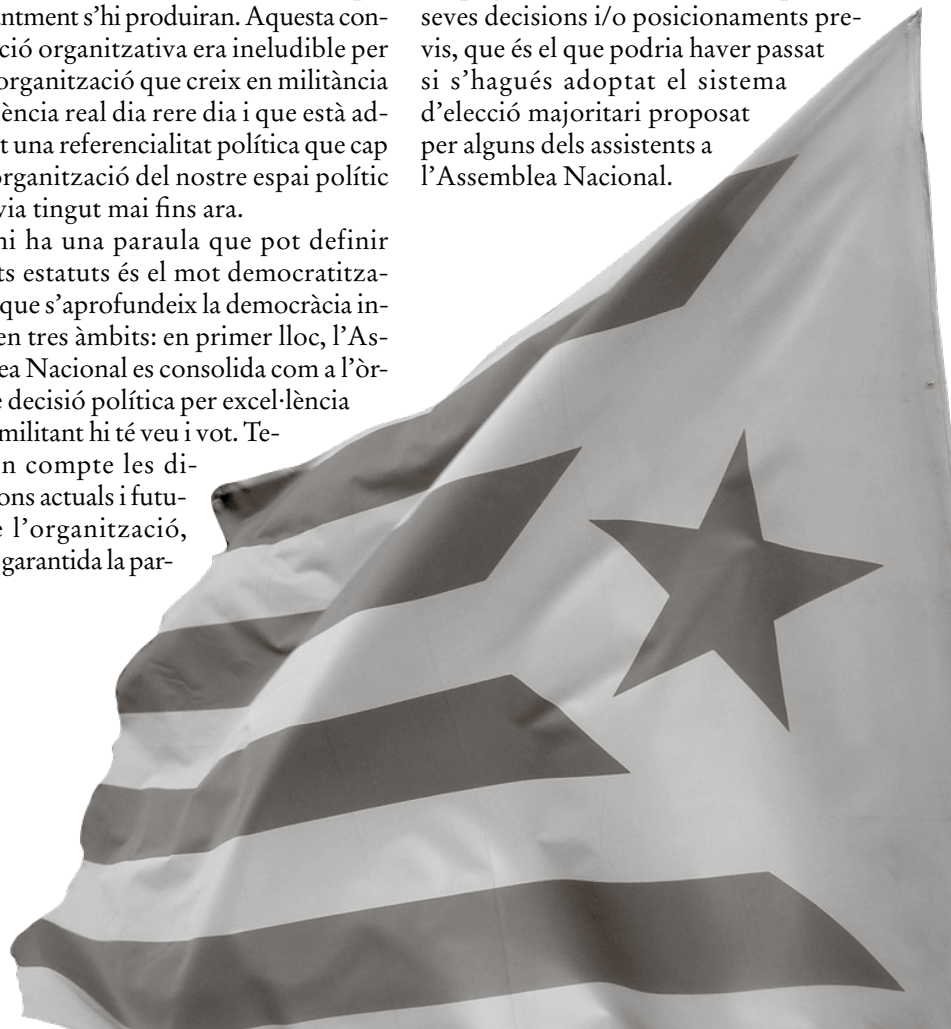
El terreny està adobat, doncs, perquè els plantejaments de l'Esquerra Independentista arrelin i perquè la seva proposta de contrucció de la Unitat Popular sigui més factible que mai. Ara bé, del fet que les condicions objectives siguin favorables no se n'ha de deduir l'èxit del nostre projecte polític, perquè el factor subjectiu de la lluita política és fonamental. En aquest sentit, cal considerar una passa endavant que, després de gairebé un any de debat, l'Assemblea Nacional de la CUP hagi aprovat uns estatuts que la reforçaran internament i permetran la participació de tota la militància en els debats que constantment s'hi produiran. Aquesta consolidació organitzativa era ineludible per a una organització que creix en militància i incidència real dia rere dia i que està adquirint una referencialitat política que cap altra organització del nostre espai polític no havia tingut mai fins ara.

Si hi ha una paraula que pot definir aquests estatuts és el mot democratització, ja que s'aprofundeix la democràcia interna en tres àmbits: en primer lloc, l'Assemblea Nacional es consolida com a l'òrgan de decisió política per excel·lència i cada militant hi té veu i vot. Tenint en compte les dimensions actuals i futures de l'organització, queda garantida la par-

ticipació en el debat polític de tota la militància, contràriament al que ocorre a la majoria de partits convencionals, on el sistema de delegats i delegades només serveix perquè una minoria segresti i filtri el debat polític i, a la pràctica, imposi les seves decisions.

En segon lloc, es crea el Consell Polític, format pels i les representants més un càrrec electe de cada territorial. El Consell, que esdevé el màxim òrgan polític entre assemblees nacionals, territorialitza, és a dir, democratitza, el debat i la presa de decisions.

I en tercer lloc, s'aposta definitivament per un sistema d'elecció del Secretariat Nacional que respecta les minories i dificulta notablement que cap corrent organitzat pugui tenir-hi la majoria i imposar les seves decisions i/o posicionaments previs, que és el que podria haver passat si s'hagués adoptat el sistema d'elecció majoritari proposat per alguns dels assistents a l'Assemblea Nacional.



Crisi alimentària

A banda de les típiques notícies amandades amb imatges impactants de nens africans ben prim i plorosos, la crisi alimentària mundial ha rebut ben poca atenció per part dels mitjans de comunicació massius, especialment pel que fa a les seves repercussions polítiques.

És comprensible: el tema és sensible i exposa amb una claredat total les majors misèries de la desigualtat econòmica i del comerç desigual que la cobdícia i els mercats generen. Tot i així, els fets traspassen qualsevol filtre mediàtic i a hores d'ara coneixem per diverses fonts que el problema és devastador i les causes, patètiques (com de costum). Una de cada sis persones al món ja passa gana, i no pas per la frívola operació bikini precisament. La crisi, però, ja s'ha cobrat la seva primera víctima oficial: el govern haitià de Jacques-Édouard Alexis. D'altres com el d'Egipte, Iemen, Mèxic, Camerun, Moçambic, Burkina Faso o Indonèsia ja tremolen a mesura que les protestes i els adarulls s'estenen arreu dels seus països.

El Programa d'Aliments de les Nacions Unides alerta que ja són 30 els països en situació de risc alimentari a causa de les forces del mercat i, per variar, 22 són africans, ja que es tracta de països importadors d'aliments i, per tant, especialment sensibles a les pujades de preu. I és que no s'havia conegut una crisi com aquesta des de la crisi del gra soviètic els anys 1972-75, a conseqüència de la qual els preus dels aliments augmentaren al voltant d'un 78%. Segons l'ONU, entre el 2005 i el 2008, els preus ja han pujat un 83%. Concretament, el preu del blat ha pujat al voltant d'un 200%, el de l'arròs, en un 217% des de 2005 i el del blat de moro, en un 125%. Aquest augment afecta els aliments més bàsics, dels quals els més pobres en són precisament els majors consumidors i dependents.

El mercat encara no s'ha ajustat, argumenten la majoria en conèixer aquestes esgarrioses dades. Però resulta que mentre s'afirma això, els principals països productors d'aliments es dediquen a proporcionar subsidis als seus agricultors o a augmentar els impostos sobre el comerç internacional d'aliments per bloquejar-ne la sortida. Es tracta de mesures que no van precisament a favor de lliure comerç. Per exemple, l'Índia ha prohibit les exportacions d'arròs que no sigui basmati; Argentina i Ucraïna han augmentat els impostos sobre l'exportació de gira-sol i soja; Rússia ha quadruplicat els impostos sobre l'ex-

portació de blat, i Kazakhstan, un dels majors exportadors d'aquest cereal, simplement n'ha bloquejat la venda a l'exterior.

Si el capitalisme crea les seves pròpies crisis, aquest n'és un clar exemple. Algunes fonts han corregut a donar la culpa de l'augment de preus a la sequera i al canvi climàtic (principalment a Austràlia, on la producció de blat es reduí en un 60%, i en algunes zones africanes). D'altres apunten com a principal causa l'augment de la població mundial i, concretament, la creixent demanda procedent de països emergents com l'Índia o la Xina, on l'augment en la renda per càpita ha permès a les noves classes mitjanes accedir al consum habitual de carn.

Però d'altres causes, més estructurals per altra banda, tenen la seva arrel en l'oferta, és a dir, en el procés productiu. Per un banda, ens trobem davant dels preus del petroli —i de gas natural, en menor mesura— més cars de la història, amb el preu per barril que supera els 100 dòlars i augmenta constantment, la qual cosa genera dos efectes perversos. En primer lloc, tenim un efecte directe, ja que els costos de producció creixen a causa de l'augment dels preus dels fertilitzants (un 150% en els darrers cinc anys); a més a més, cal no oblidar que el petroli és la font d'energia principal de la maquinària agropecuària i el transport de productes alimentaris. En segon lloc, els alts preus del petroli generen un efecte indirecte positiu sobre la demanda de biocarburants, mitjançant els quals es busca reduir la dependència energètica i l'ús de fonts d'energia renovables i menys contaminants. La creixent demanda d'etanol provoca que molts agricultors abandonin els cultius tradicionals (principalment el blat), per passar a produir matèries primeres per a la fabricació de combustibles. Aquest és el cas, per exemple, dels productors nord-americans, que han anat reduint l'extensió dels seus cultius de blat (o els han mogut a terres menys fèrtils) en favor de productes com el blat de moro o la soja dedicats a la creació de biocombustibles. S'espera que aquest any els agricultors nord-americans plantin al voltant de només 64 milions d'acres de blat, mentre l'any 1981 en plantaven uns 88 milions. A l'estat de Kansas, el volum de plantacions de blat s'ha reduït en un terç des de mitjan dels anys 80.

A això cal afegir que la productivitat d'aquests cultius no ha augmentat pràcticament gens en els darrers 20 anys a causa, en gran part, del poc interès de les com-

panyies productores i distribuïdores de llavors a invertir en la recerca de millors modalitats de blat. Cal recordar, a més, que són grans empreses privades, com la tristament famosa Monsanto, les que controlen el monopoli de distribució i producció de llavors d'aquests nous cultius —protegits per patents— modificats genèticament que s'empren per a la producció de biocarburants. A més, cal tenir en compte l'especulació, que fuig corrents i esporuguida de mercats incerts, com és el cas del sector immobiliari americà, i ha trobat en un altre bé bàsic una nova font potencial de rendiments. Els dòlars privats que fugen s'inverteixen en gran mesura en productes alimentaris i de primera necessitat. El volum de fons d'inversió en arròs, soja, blat i d'altres productes ha augmentat d'uns 10 bilions de dòlars fa un parell d'anys, als 47 bilions actuals.

Però sens dubte la qüestió més vergonyosa del problema rau en el fet que de menjar n'hi ha, i n'hi ha per tothom. El creixement en la producció d'aliments supera el creixement de la població mundial. Això ens deixa amb explicacions més tristes a l'actual onada de fam i protesta: interessos, mercats, explotació nord-sud. Res de nou. El nord s'ha assegurat una sortida dels seus excedents mitjançant la venda dels seus productes agrícoles subvencionats als països pobres. Països abans autosuficients han esdevingut dependents de les importacions d'aliments procedents dels països desenvolupats. Per exemple, Mauritània produeix només el 30% de les necessitats alimentàries de la seva població. Libèria importa el 90% de l'arròs que consumeix. Segons la FAO, les importacions de menjar a l'Àfrica han crescut un 8,6% anual en les darreres dècades, mentre que la producció agrícola per càpita ha caigut un 1,2% anual. La resta ve de fora, del nord, per ser més precisos. El problema de base és, doncs, la distorsió de les estructures econòmiques dels països pobres i la seva capacitat productiva. Ni tan sols el Programa Mundial d'Aliments pot seguir alimentant-los. 73 milions de persones en 78 països depenen directament d'aquest programa per a la seva supervivència. Es necessiten 500 milions de dòlars extres per fer front a la demanda creixent d'aliments de les zones més necessitades i en conflicte del món.

La recent reunió de la FAO a Roma només ha aconseguit un acord de mínims com se sol dir. Nosaltres direm que els països rics han vetat l'adopció de mesures reals i

efectives moltes de les quals vans ser proposades pel nou «eix del mal» llatinoamericà: Cuba, Veneçuela, Bolívia, Equador i Nicaragua. Els països occidentals han pactat, això sí, de reduir un 50% els afectats

d'ara al 2015. Només llegir l'expressió posa de punta els pèls més amagats del cos. És a dir, els rics es molestaran a procurar salvar el 50% dels desgraciats que en els pròxims anys estaven condemnats a passar fam

i probablement morir. L'altra meitat s'haurà de fer fotre, perquè una cosa és ajudar i l'altra posar fi a l'especulació o garantir la igualtat en els intercanvis. Vergonyós!

MANUEL DE MENTIROLES

Els paradisos artificials de la LEC

Quan s'estava editant l'anterior número de *La Veu*, en què es dedicava un article a la problemàtica de l'educació general a Catalunya i, en concret, a les Bases per a la futura Llei d'Educació de Catalunya (LEC), es va publicar al DOGC el redactat de l'avantprojecte d'aquesta llei. Tot seguit n'analitzarem alguns dels trets més rellevants.

D'entrada, cal assenyalar que, fruit de la vaga del 14 de febrer, aquest avantprojecte ha hagut de fer marxar enrere en un dels punts que van aixecar més polseguera entre el professorat: ens referim a l'aparat en què s'obria la porta que els centres públics poguessin ser gestionats per persones alienes als centres. També s'ha suavitzat una mica el llenguatge empresarial que era hi era omnipresent, tot i que s'hi continuen usant expressions com, *lideratge*, *eficiència* o *oferta educativa*. Tanmateix, tot i aquests petits avenços respecte a les Bases de novembre, l'actual redactat de LEC no compleix ni de lluny els mínims necessaris per comptar amb el suport d'una persona d'esquerres.

Com diagnosticava encertadament Joan Subirats^[1], en referència a les Bases de la LEC, «la definició del problema que fa la llei és errònia» i «es basa tot que això es resoldrà donant més autonomia al centre i a la direcció com a palanca de transformació». La LEC continua partint d'una definició errònia de quins són els problemes del sistema educatiu en relació amb la resta del sistema social. Així, l'avantprojecte considera que la causa principal d'aquests problemes tenen a veure fonamentalment amb la manera com s'organitzen els centres públics, raó per la qual una part considerable de l'articulat tracta sobre aquesta qüestió directament o indirecta. Per contra, d'altres s'ometen o són tractades superficialment, com ara les mesures per evitar l'actual dualització de la xarxa escolar, les ràtios, la gratuïtat del primer cicle d'educació infantil, la formació

professional o com es preveu incrementar les taxes d'escolarització en els cicles postobligatoris.

Finançament de l'educació

Aquesta qüestió s'aborda de passada, sobretot en relació amb els centres públics. Segons la LEC, el finançament d'aquests centres (i també dels privats) es basa en l'estabilitat pressupostària i la suficiència, un concepte veritablement eteri i que no compromet a res («Principi de suficiència i estabilitat pressupostària. La Generalitat dota el sistema educatiu català dels recursos econòmics necessaris per garantir la suficiència econòmica en l'escolarització obligatòria establerta en la planificació educativa i per assolir els objectius» [Art. 172.2]). Coneixent les pràctiques del Departament a l'hora de, per exemple, negociar plantilles o de complir els seus compromisos financers, podem estar segurs que el criteri que prevaldrà serà el de l'estabilitat pressupostària, un dels tòtem de la gestió pública actual^[2].

Més endavant, a l'article 179, el redactat de la llei sembla que vulgui concretar-hi una mica i afirma «el Govern incrementarà progressivament els recursos econòmics destinats al sistema educatiu per tal d'assolir els objectius d'aquesta Llei i situar progressivament la despesa educativa, com a mínim, en la mitjana dels països de la Unió Europea». Sobre la formulació d'aquest objectiu, cal fer-hi diverses precisions. En primer lloc, és força més ambigu que el que proposava el Pacte Nacional per l'Educació (PNE), que en un termini de sis anys preveia «una convergència amb l'esforç de que realitzen de mitjana els països del nostre entorn i que es situa al voltant del 6% del PIB.»^[3] Així, no s'es-

pecifica la magnitud de referència de la mitjana de la qual es pretén arribar ni s'estableix cap calendari, amb la qual cosa amb el ritme d'increment pressupostari actual poden passar 15 o 20 anys per arribar a aquesta fita^[4]. A més, en el millor dels casos, es rebaixa en un punt, és a dir, gairebé el 20%, el compromís financer establert al PNE (6% *versus* 5%)^[5].

D'altra banda, cal tenir en compte que, si es produeixen, una part d'aquests increments no aniran pas destinats a l'ensenyament públic, sinó al privat, per garantir el compromís establert a la disposició transitòria primera que fan referència a l'homologació retributiva i de condicions de treball del professorat dels centres integrats en el servei «públic» d'educació. No estem en contra d'aquesta homologació però hauria d'anar a càrrec de les patronals de la privada.

No cal dir que la LEC continua mantenint aquesta entelèquia que és el concepte de «servei públic educatiu», del qual vam parlar a l'anterior número de *La Veu*, i, per tant, en cap cas planteja acabar amb la doble xarxa escolar, que retroalimenta les desigualtats socials i culturals. Ans al contrari, el sistema de concerts continua vigent i se'n preveu, si s'escau, l'ampliació (Art. 27.4). A més, aquests centres poden rebre un «finançament addicional» si desenvolupen «estratègies orientades a assegurar l'equitat» (Art. 177.1)^[6]. D'aquesta

pacte, entre d'altres raons per amagar l'incompliment dels terminis que s'hi havien fixat.

[4] Només cal recordar que el pressupost de la Generalitat d'amunt preveu que el 2008 es gastaran 5.770 milions en educació, uns 450 més que l'any anterior. Si es projecta un creixement del PIB del 2,5, la part destinada a despesa educativa és aproximadament del 2,7 respecte d'aquesta magnitud, gairebé la meitat de la mitjana de la UE, que es situa al voltant del 5%.

[5] Vegeu-ne l'explicació a la nota anterior.

[6] Vegeu també l'article 31.6: «L'Administració educativa aporta recursos addicionals als centres privats concertats en funció de les característiques socioeconòmiques de la zona, la tipologia de les famílies dels alumnes que atén el centre i els continguts de l'acord de coresponsabilitat que se signi, d'acord amb l'article 69. Aquests recursos addicionals es poden ar-

[1] Paraules pronunciades durant la seva intervenció a la jornada sobre la LEC organitzada per la USTEC-STEs el 4 d'abril passat. Les intervencions d'aquesta jornada han estat publicades al número 28 de la revista *Docència*.

[2] Aquest mateix curs s'han reduït les partides destinades a les despeses de funcionament dels centres públics, que des de fa anys són clarament insuficients com ho demostren les quotes anuals (entre 30 i 60 euros) que les famílies han de pagar per material.

[3] No deixa de ser significatiu que, tot i que la LEC afirma que es basa en el (PNE), abandoni un dels pocs objectius progressistes d'aquest

manera, s'acaba gratificant allò que hauria de ser una condició *sine quan non* per accedir al concert i formar part de l'anomenat servei públic educatiu⁷. Per contra, els recursos addicionals a la pública, que és molt més equitativa i atén des de sempre un alumnat força heterogeni, han d'anar vinculats als resultats de l'avaluació. Paral·lelament, no hi ha cap voluntat de controlar el procés de matriculació, així que com que la matriculació es podrà fer al mateix centre (Art. 32.2), la privada continuarà seleccionant l'alumnat.

L'autonomia del centre i el control del professorat

Com hem dit més amunt, els redactors de la LEC parteixen d'una anàlisi esbiaixada del sistema educatiu, la qual els fa pensar que canviant l'organització dels centres públics es solucionaran els problemes del sistema educatiu. Es tracta, no cal dir-ho, d'una anàlisi simplista que obvia la complexitat de les relacions d'aquest sistema amb la resta d'institucions.

Aquesta focalització sobre la necessitat de canviar l'organització dels centres escolars parteix, al seu torn, d'una altra premissa implícita del text: la desconfiança absoluta cap al professorat de la pública, a la qual han contribuït notablement els mitjans de comunicació. S'ha escampat la imatge que el professorat no treballa prou i que, en el fons, és el culpable del fracàs escolar o dels resultats «mediocres» de l'alumnat que reïx escolarment.

Aquest plantejament porta a creure que la solució de tot plegat consisteix a establir mecanismes de control de professorat. Amb aquesta finalitat la LEC proposa que els centres públics imitin el sistema organitzatiu de l'escola privada. Es tracta, doncs, d'una estratègia privatitzadora de la gestió. Tres són els eixos per implementar aquest model: l'autonomia del centre, unes direccions amb més poder estratègic⁸ i executiu i la jerarquització i segmentació del professorat.

Pel que fa l'autonomia del centre, es tracta d'un concepte enganyós, ja que a

primer cop d'ull tothom pot estar d'acord que un centre gaudeixi d'autonomia en la seva actuació. Ara bé, cal no deixar-se entabanar per la paraula perquè el que en realitat es proposa és que cada centre es busqui la vida com pugui per resoldre els seus problemes. Així, hauran de negociar constantment amb l'Administració per obtenir els recursos necessaris (*addicionals*, segons la LEC), que s'atorgaran en funció dels resultats de l'avaluació, o hauran de buscar-ne de suplementaris amb la venda de productes «generats en l'activitat normal del centre»⁹ o el lloguer de les instal·lacions escolars [Art. 78 c. i d.). Es pretén també que els diferents centres competeixin o que els centres s'especialitzin per «diversificar l'oferta». Al darrere de l'autonomia s'amaga la dimissió de l'administració de les seves responsabilitats, de manera que els centres públics esdevenen una mena de franquícia que haurà de competir amb la resta de centres per aconseguir els seus recursos.

Encara que sembli paradoxal, l'autonomia va aparellada alhora amb una centralització creixent, que es pot comprovar en l'establiment d'ordenacions i continguts curriculars més rígids i l'establiment d'un sistema d'avaluació centralitzat¹⁰, que es centrarà fonamentalment en els continguts i els procediments i que condicionarà i determinarà el desplegament del currículum¹¹ a l'aula¹², és a dir, l'acció docent.

Pel que fa a les direccions, un apartat a què es dedica força espai, la LEC posa les bases per a la creació d'un cos de directors, separat de la resta del professorat i al qual se li atorguen més poders executius i estratègics («El Govern pot establir el règim

[9] Per als qui creiem que un centre educatiu no ha de destinar ni un segon a vendre res, aquesta expressió mostra quina és la ideologia dels perpetradors de la LEC.

[10] Se n'ocuparà l'Agència de l'Avaluació del Sistema Educatiu, un ens de dret públic però «que en la seva activitat instrumental pot utilitzar el dret privat, amb personalitat jurídica pròpia, plena capacitat d'obrar i patrimoni propi per al compliment de les seves funcions». O dit altrament, serà un ens públic-privat, la qual cosa suposa que l'activitat avaluadora es privatitza parcialment.

[11] Per fer-se una idea clara del pot passar, només cal pensar en el que ocorre actualment a segon de Batxillerat, en què les PAU condicionen totalment tant els continguts com la manera d'impartir-los, que esdevenen més homogenis.

[12] Una altra mostra d'aquesta centralització és la rigidesa de la mateixa llei pel que fa al calendari i jornada escolars (Art. 38). Es consolida legalment la sisena hora, que pot afectar fins i tot d'educació infantil, i s'estableix l'obligatorietat de la jornada partida, mesures que no tenen res a veure amb l'ensenyament i sí amb la manca de serveis socials per atendre els fills de les parelles en què els dos progenitors treballen fora de la llar.

jurídic específic del personal directiu docent així com els criteris i el procediment per determinar la condició de personal directiu professional dels funcionaris que ocupin o hagin ocupat el lloc de treball corresponent a la direcció del centre...» [Art. 90.3]). L'objectiu és doble: d'una banda, esdevenen l'òrgan de control i, parcialment, de selecció i avaluació del professorat (un altre cop l'Administració dimiteix de les seves responsabilitats); i, de l'altra, passen a ser uns fidels transmissors de les consignes de l'Administració, sobretot gràcies a un sistema de formació específic que cerca la creació de «líders» que escampin «la paraula de Déu».

Quant a la jerarquització del professorat, la LEC abandona de totes totes la idea d'un cos únic de professorat i, a través d'un seguit d'incentius econòmics i de la competitivitat (l'anomenada carrera docent), aposta per aprofundir molt més en la segmentació de la força laboral, segurament amb la intenció gens amagada de trencar la força dels sindicats i crear alhora un professorat dòcil. Un dels primers afectats per aquesta estratègia de divisió seran el personal interí i substitut, que poden veure com perden drets adquirits (sexennis, per exemple) i ser objecte de decisions arbitràries d'unes direccions omnipotents, cosa que ja comença a passar actualment.

Per acabar aquest apartat, caldria preguntar-se que si veritablement aquest model d'organització altament jerarquitzat és la solució dels problemes de l'ensenyament públic, com és que les escoles privades, organitzades sota aquest model, no aconsegueixen que, en igualtat de condicions econòmiques i culturals, els resultats dels seus alumnes a les proves PISA siguin superiors a les públiques. O com és que els seus millors alumnes («l'excel·lència») es situen per sota de la mitjana d'aquest mateix informe.

D'altra banda, tot aquest plantejament menysté el paper rellevant que l'escola pública ha tingut en la cohesió social o en l'esmortiment dels conflictes socials, aspectes que una avaluació centrada només en els continguts i procediments obvia.

Municipalització?

La Llei d'Educació de Catalunya atorga competències perquè els ajuntaments «creïn, organitzin i gestionin centres de primer cicle d'educació infantil, d'ensenyaments artístics i d'educació de persones adultes d'acord amb la planificació educativa» (Art. 139.3.b). Més endavant, d'una manera més genèrica, l'article 141.4 preveu «l'establiment d'un consorci o fórmula jurídica equivalent entre una entitat local i la Generalitat en matèria educativa,

titular mitjançant contractes programa.»

[7] Cal dir que aquesta política, basada en els contractes-programa que plantejava el PNE, ha estat fins ara un fracàs, perquè en el fons els centres privats volen continuar seleccionant l'alumnat, ja que una part de les famílies hi porten els seus fills per aquesta raó, és a dir, per evitar el contacte amb determinats sectors socials.

[8] Richard Hatcher explica al mateix número 28 de *Docència* com a Anglaterra, el model de la LEC, les direccions es reserven el poder estratègic («el poder de decidir l'agenda i prendre les decisions clau»), encara que deleguin posteriorment el poder operatiu.

en què estigui garantit que la presa de decisions requereix l'acord de la representació de la Generalitat en el seu òrgan decisor, crea una administració educativa en l'àmbit territorial que pot assumir» competències com la gestió dels centres de titularitat pública. Finalment, l'article 143 permet a les entitats locals crear «centres que imparteixin ensenyaments de règim ordinari».

Hi ha, doncs, una tendència tant a municipalitzar determinats ensenyaments no obligatoris com a augmentar la presència i les competències dels ajuntaments en els ensenyaments obligatoris. D'entrada, des d'una perspectiva d'esquerres, no cal veure negativament la municipalització de l'ensenyament. Ara bé, cal també adonar-se dels perills i cercar els mecanismes per evitar-los. En primer lloc, caldria garantir a les entitats locals els recursos necessaris per fer-se càrrec d'aquestes fases de l'ensenyament; altrament, la municipalització esdevé el pas previ a la privatització.

En segon lloc, la llei hauria de preveure que la municipalització

no pot comportar en cap cas la privatització de l'ensenyament ni l'empitjorament de les condicions laborals de les persones que hi treballen, la qual cosa acaba afectant-ne la qualitat. Això és precisament el que ha passat a les llars d'infants de determinats municipis, una situació denunciada pel Síndic de Greuges.

I en tercer lloc, cal no oblidar el risc de clientelisme, un dels trets identitaris de la política municipal d'organitzacions com el PSOE. Aquest risc augmenta amb el poder que la llei confereix a les direccions en aspectes com l'avaluació de l'activitat docent o en la tria d'una part del professorat. Això sense tenir en compte que aquestes direccions poden respondre als interessos polítics del partit que encapçala el govern municipal.

La resposta

A hores d'ara no es pot preveure quina serà la resposta del professorat davant d'un projecte de llei que empitjora les seves relacions i condicions laborals i que no aborda aspectes claus com la dualització de la xarxa escolar. És indubtable que per frenar la LEC no n'hi haurà prou amb un dia de vaga, ja que com va advertir Francesc Colomé, secretari de polítiques educatives del Departament d'Educació de la Generalitat de

Catalunya, al programa *Àgora* del 26 de novembre de 2007 l'Administració està decidida a anar per aquesta via peti qui peti.

Per això, com era previsible després d'aquesta amenaça, de moment la Generalitat d'amunt està demostrant la seva nul·la voluntat de negociar, ja que tal com denunciava el sindicat USTEC-STEs el passat 26 de juny «els pretesos espais de «negociació» no són tals. Tant el Consell Escolar de Catalunya, la nova Mesa de concertació sindical i la Mesa Sectorial no han servit per a tractar la LEC en el seu conjunt. I només se'ns ha permès debatre sobre determinats aspectes, sense recollir les propostes més importants fetes per USTEC-STEs i altres sindicats.»

Hi ha, a més, una dada preocupant que pot afeblir la resposta del professorat: l'ambigüitat d'UGT i sobretot de CCOO, que des de fa anys s'ha mostrat servil amb les diferents Departaments d'Ensenyament. Una de les claus de l'èxit de la vaga del 14 de febrer va ser la unitat sindical, però després d'aquesta jornada les declaracions públiques d'aquest dos sindicats fan pensar que busquen aconseguir uns petits retocs de la LEC per donar-hi el seu suport. Cal recordar que CCOO va anar a la vaga del 14 de febrer gairebé a contracor i no es va implicar gaire en la seva preparació.

Sens dubte, la tardor vinent serà clau per veure la resposta a la LEC i en aquest sentit caldrà que les organitzacions sindicals potenciïn, en primer lloc, el debat sobre aquest avantprojecte als claustres, la qual cosa permetrà prendre consciència dels perills d'aquesta llei i actuar-hi en conseqüència.

A. CONTELL



L'esperança que ha de néixer de la desesperança

Recentment, els ministres de treball de la Unió Europea han donat el vist-i-plau a la proposta de la presidència eslovena que permetrà a cada estat membre modificar la legislació per augmentar la setmana laboral vigent fins a les 60 hores en casos generals i a les 65 per a alguns col·lectius. Aquest fet representa passar d'una jornada laboral oficial de 48 hores setmanals a 65 hores (a finals del segle XIX, oficialment, n'eren 64). Mitjançant aquesta directiva, ja podem donar per mort l'estat de «benestar», o allò de l'Europa «social», frases fetes que, per altra banda, sempre havien estat buides de continguts reals.

I què han fet davant tot això, els i les buròcrates de CCOO, UGT, CFDT, CGT, FO, PsoE, Pspv, Psc, Psib, PsF, iu, Ic, etc.? Doncs simplement cridar a la «responsabilitat» de les patronals i de la dreta, recordant-los que aviat els i les treballadores «haurem» d'anar a votar! És a dir, només som números, peces de la maquinària que els fa engreixar les seues butxaques, titelles a manipular segons els seus designis... De què serveix votar si ells mateixos no accepten els resultats de les urnes quan els són contraris, com estem veient en el cas del referèndum pel Tractat de Lisboa celebrat a Irlanda.

Què passarà al nostre país? Possiblement, junt amb Andalusia, Còrsega, Astúries i Galiza, seguirem els que més acabem patint la situació que se'n derivarà de tot plegat. De fet, tal i com estan les coses (a dia d'avui, en els 6 primers mesos de 2008 ja han tancat més empreses petites i mitjanes que en tot el 2007), ningú pot obviar el que ja és una realitat: els Països Catalans som ja el balneari d'Europa... I quan a algun company o companya se li va ocórrer aquest lema, el va encertar de ple. Ja hi hem arribat.

Si analitzem les mesures socioeconòmiques i laborals dels estats espanyol i francès, així com de la Unió Europea dels darrers 5 anys veurem com en tot aquest temps hem anat enrere: Nova Reforma Laboral, nova reforma fiscal, llei de la subcontractació, aprovació de l'entrada en borsa dels plans públics de pensions, allargament de l'edat de jubilació, el CPE, el CNE, el Pla Bolonya, la Directiva Bolkenstein..., així com índexs creixents encoberts de precarietat i sinistralitat labo-

ral, augment descontrolat dels preus, pèrdua real de poder adquisitiu per a la immensa majoria de la població, índexs creixents de persones que sobreviuen per sota dels nivells de pobresa, atur real creixent, increment de l'explotació laboral de les dones i dels i de les treballadores emigrants, increment del nombre d'empreses que tanquen, etc.

Ja som una mica més a prop de les condicions socials i laborals del segle XIX, que no del teòric món de riqueses del segle XXI. I malgrat que quan començarem a dir aquestes coses, molts ens titllaven de «naïfs», de «bojos», «d'exagerats», etc., per desgràcia per a totes i tots, les nostres previsions s'estan complint pas a pas i molt més aviat del que ens esperàvem.

I si algú pensa encara que açò de les 65, i fins i tot 78 hores, degut al format d'acumulació d'hores de feina aprovat, no s'aplicarà mai a casa nostra, que es rente bé la cara i s'estrenye bé el cinturó, ja que tot el peix està ja venut.

Aquest acord-directiva no fa res més que posar «negre sobre blanc» allò que en realitat moltíssimes treballadores i treballadors del nostre país patim des de fa molts anys, ja que, a banda d'uns pocs privilegiats, qui fa menys de 40 hores setmanals amb una jornada completa? I quants casos coneixem de companyes i companys que malgrat estar fent hores extres, no les cobren com a tals?

D'entrada, aquesta directiva servirà per «legitimar i legalitzar» aquesta situació, amb unes conseqüències molt més greus del que ens podríem pensar en un primer moment (no només a nivell de consciència i grau de politització de la majoria dels i de les treballadores, sinó també a nivell de supervivència individual). Amb aquest instrument a les mans, els empresaris podran fer-nos treballar per gairebé el mateix salari, i a la força. Qui es creu que, com han dit els «nostres» representants europeus, no ens hi podran forçar a signar aquests nous contractes? Senzillament, qui no els signe no treballarà. Amb la qual cosa, què passarà amb els i les que no podem viure amb el salari d'una feina només? Què passarà amb els que ens veiem obligats a treballar en més de dues feines (per poder pagar el lloguer o la hipoteca i tenir dret a menjar), si ara les jornades podran augmentar fins a cinc hores diàries? I pel que fa al jovent que vulga es-

tudiar, què farà si ja amb el Pla Bolonya se li feia gairebé impossible compaginar estudis i feina, com ho podrà fer ara?

En aquest context, és un fet que els «vells» o «moderns» (segons qui s'ho mire) models sindicals es mostren totalment ineficaços, si no col·laboracionistes, davant d'unes situacions de precarietat global, que els fan no només ineficaços sinó fins i tot traïdors als nostres drets.

Aquestes «teòriques» dificultats es veuen multiplicades al nostre país ja que ens trobem en una situació de total domini colonial de dos estats capitalistes i oligàrquics, que per garantir el seu model econòmic, porten una política descarada de terra cremada envers el nostre país, destruint el nostre entorn, consentint i facilitant els tancaments i deslocalitzacions d'empreses...

Davant de tot plegat, davant d'una forta agressió, sobretot quan ja no hi tenim res a perdre, l'espècie humana s'ho juga el tot pel tot. En una societat consumista que viu de l'engany, de l'enlluernament, hipotecada políticament i econòmicament, els partits espanyols, francesos i botiflers ens fan combregar amb rodes de molí, però qui combregarà treballant 12 hores diàries de dilluns a divendres per 1.000 euros al mes? Qui continuarà abaixant el cap i dient «sí, senyor, el que mane el senyor» i anant a votar nous tractats de Lisboa i votant en clau espanyola el PP o al PSOE? Qui a València, Alacant, Barcelona o Palma, continuarà votant PSOE o PP en aquestes condicions? Perquè d'això es tracta: aquell enlluernament que ens fa creure que som els més macos i que podem tenir la millor casa, el millor cotxe i les millors vacances, en la societat idíl·lica del PSOE o del PP, fa que una majoria de la societat continue votant en aquesta clau. I realment és el que hem de trencar, perquè a través de les eleccions s'estan donant xecs en blanc als polítics del PSOE i del PP perquè aprovin lleis contràries a la nostra societat, que només beneficia de la minoria que representen.

I arribats a aquest punt, en què ja ho tenim tot perdut, una hipoteca impagable, unes condicions laborals i econòmiques de misèria, ja no hi podem perdre més.

Davant d'aquesta situació, els i les militants de la COS i, per extensió de tota l'Esquerra Independentista, pensem que

hem de mirar el passat per poder tornar a mirar al futur. Per poder trobar així les claus pels nous models sindicals, polítics i socials que necessitem per poder construir el contrapoder obrer i popular que ens allibere com a persones, com a classe i com a poble.

Ara més que mai, ens toca estudiar els orígens del moviment obrer internacional i de casa nostra, veure el paper de les antigues societats obreres, les borses de treball, etc.

En una situació històrica de total indefensió i grans dosis d'individualisme fomentades per la jerarquia catòlica (societat calc de la qual ja n'estem tornant a patir les bufetades), aquestes societats obreres basades en la solidaritat i el suport mutu, les caixes de resistència i altres formes d'actuació col·lectiva, aconseguiren avançar, créixer i enfortir-se i van poder plantar cara al capital i a tots aquells que estaven al servei de l'estat opressor.

Ací és on estem obligats a començar a convergir envers models d'organització global als barris, viles i ciutats del nostre país, on el sindicat siga un complement de la resta de lluites, des de totes les facetes d'una política de classe i nacional.

Hem d'establir nous models de resposta i autodefensa, de solidaritat, com a única forma segura de què disposem els i les treballadores per defensar els nostres drets. Aquests nous models tenen un únic objectiu: fer avançar el moviment d'alliberament de gènere, de classe i nacional dels Països Cata-

lans. En definitiva, hem d'enfortir el moviment d'alliberament del nostre país des de tots els punts de vista, des de totes les lluites.

Amb dinàmiques d'aquesta mena, connectades i vinculades a d'altres assemblees (treball municipalista, de jovent, feminista, de defensa dels drets dels immigrants...), es lligarien les lluites «purament» econòmiques (relacionades «normalment» al món sindical), amb la resta, la qual cosa enriquiria el discurs del sindicat i dels seus militants i alhora possibilitaria la implicació d'altres persones (treballadores i treballadors que d'altra manera ni ens mirarien a la cara) al projecte d'alliberament de gènere, de classe i nacional dels Països Catalans.

Ja no estem parlant de paraules. Estem parlant de fets, de realitats. El model econòmic del segle XXI està basat en l'esclavatge. Així, recentment, s'ha descobert que una empresa situada a Badalona treballava nens. En voleu més? Ja no podem romandre més com estem. I aquí no podem acceptar el nostre suïcidi col·lectiu, sinó que cal acceptar la responsabilitat històrica que ens pertoca i donar-ho tot perquè la misèria no acabe ni amb el nostre poble, ni amb cap altre.

Des de la COS, i des de totes i cadascuna de les organitzacions, col·lectius,

etc., que lluitem per l'alliberament personal, social i nacional dels nostre país, i per una Europa dels i de les Treballadores i dels Pobles Lliures, hem de ser la punta de llança, l'espurna que encenga la flama i hem de centrar la major part dels nostres esforços a denunciar i fer visible aquesta realitat.

I emprant unes paraules del reporter nord-americà d'Indymedia, Brad Will, assassinat per paramilitars durant el procés revolucionari d'Oaxaca a Mèxic: «Si viviu més que nosaltres, per favor, no oblideu que vam fer tot allò que va estar a les nostres mans».

Que la història no ens pugui recordar mai ni com a covards, ni com a traïdors.

Ens ho juguem tot. I, ara, ja no hi tenim res a perdre.

GONÇAL BRAVO
SANTI MARTÍNEZ

Escola de rebel·lia. Història d'un sindicalista

Edicions El Jonc ha tingut el bon encert de traduir i reeditar la novel·la política i social «Escola de rebel·lia», tres conferències i una entrevista a Salvador Seguí (1887-1923). Aquesta aportació és,

com a mínim, doble: a) el debat sobre la construcció de la memòria històrica revolucionària i, en aquest sentit, b) la difusió del coneixement que cal tenir sobre testimoniatges decisoris en

*Escola de rebel·lia.
Història d'un sindicalista*

Edicions El Jonc, Lleida,
2007, 128 pàgines [Pròleg
introdutori d'Emili Cor-
tavitarle].



llur significació en la lluita obrera, que és la lluita nacional per excel·lència.

Pel que fa al primer aspecte: la memòria, per definició, és acumulativa, *histò-*



rica. Però cal remarcar, tantes vegades com calgui, que no n'és arbitrària, «neutra», del marc sociopolític. Ara que per necessitats estrictament corporatives, conjunturals, hom ha endegat «memorials» institucionals sobre la guerra revolucionària i el franquisme (etapa que cal no definir sota aquest concepte genèric, per populista), cal destacar que aquestes campanyes obtindran, és clar, escassos resultats socials perquè, lògicament, no hi ha pas un missatge clar d'anàlisi dels processos històrics i polítics, l'objectiu dels quals és exclusivament redefinir la façana «ètica» de les estructures de poder. Per tant, cal estar amatents que aquesta memòria oficial no sigui dominant a l'hora de ser traduïda en pensament historiogràfic.

En aquest sentit, el capital polític que representa Salvador Seguí es vol, hores d'ara, que esdevingui memòria feble, instrumentalitzable; perquè cal no destacar esdeveniments —i, sobretot, codis ideològics— que puguin qüestionar, si més no, la vigent arquitectura pactista. Per aquesta raó, cal que no ens estranyem que l'evocació històrica (historicista?) es tradueixi flàccidament en llocs comuns sobre els quals no és difícil d'arribar a una recapitulació —concòrdia— que, alhora, legítimi les estructures de l'Estat. Cal, doncs, des del poder, una lectura *específica* sobre la contemporaneïtat més immediata.

És així, que la pràctica sindical-política de Salvador Seguí ha de ser avaluada dins un altre marc: el que associa la introspecció amb la lluita real. Per això, aquesta obra que ara es publica és rellevant, car a través de l'explicitació de vivències autobiogràfiques i de reflexions polítiques s'obtenen diagnòstics sobre etapes històriques —els anys de ruptura i de noves hegemonies nacional-populars: 1918-1919— que són d'utilitat per a la formació ideològica actual. I ho són —dins la significació a què hem fet referència— per dues raons: la socialització del combat organitzat al si de la classe subalterna en forma cultural (sota la forma de fulletó novel·lístic), i per la prò-

pia concepció de la lluita sindical com a lluita política.

Pel que fa a la novel·la social, la primera part del volum reproduceix una narració publicada el 1923. Aquí El Noi del Sucre no fa altra cosa (i no és irrellevant!) que explicar l'evolució en la presa de consciència d'un aprenent fins abastar la direcció d'una vaga general revolucionària. L'escenari és susceptible de situar-lo entre 1919 i 1922. Entre la vaga de la Canadenca (gener-març de 1919) i la formulació dels principis orientadors sobre la dimensió política, comunista, de la lluita sindical. El lector es fa càrrec d'un procés que s'inicia des d'una primera actitud pessimista —malgrat que l'obrer s'adoni de l'explotació econòmica— de l'avenç social. Aquesta primera actitud, a prop del nihilisme, es resol, per part del protagonista, amb la relació amb d'altres sindicalistes, amb els quals debat quina ha de ser la via a emprendre davant la submissió d'un jove treballador. La sobreexplotació del treball infantil, doncs, com a motiu definitiu per a desenvolupar la lluita contra la burgesia. És en aquesta avinentesa quan sorgeix el sindicalista que formula uns principis que cohesionen el moviment vaguístic; però no pas únicament en clau economicista. *Escola de rebel·lia* és un excel·lent quadre històric per a determinar el sindicalisme com a estratègia organitzativa per a construir una societat autogestionària i per a explicitar que la lluita sindical, com a base d'una nou estat socioeconòmic, és una concepció política. El sindicalisme no és antipolític. Des de la suposició de Seguí (dins la Confederació Regional del Treball-CNT), a més organització de les branques de producció sindicals, més condicions de possibilitat anarquista.

Pel que fa a la socialització d'aquest ideari en forma de fulletó, Seguí dignifica la literatura popular a través del missatge ideològic de classe. L'autor esdevé la millor significació de l'intel·lectual com a organitzador d'un nou tipus de cultura transformadora: de concepció del món.

Sobre la contribució de la lluita de les classes subalternes cal destacar —amb el pròleg biogràfic de Seguí per Emili Corvita— que l'estratègia anarconsindicalista (una traducció de la societat sense explotació de classe) no s'aïllava de la pròpia situació que vivia el proletariat nacional d'aleshores. És per aquesta raó que un sector del sindicalisme del país es mostrà partidari de cercar enllaços internacionals a través de la Internacional Comunista-Internacional Sindical Roja, gresol d'estratègies obreres revolucionàries. Amb tot, caldria plantejar si Seguí, i el conjunt dels anarcosindicalistes, no feren una crítica ahistòrica dels soviets. Quan Seguí en parla (1919), cal recordar que la nova Rússia sovieta es trobava en un context de guerra civil contrarevolucionària a sou del «Cinturó Sanitari» anticomunista occidental (1918-1921). Potser les propostes de Seguí tindrien més a veure amb la posterior Nova Política Econòmica (1921-1927). Però aquest extrem no treu cap validesa a l'avaluació que, d'altra banda, el revolucionari fa del fet nacional.

És cert que en una conferència (recollida en el llibre) el 4-X-1919 a Madrid, Seguí no pronuncia cap al·legat independentista; però hi deixà molt clar dues coses. Primera (a tenir en compte en la situació actual): la instrumentalització per part de la burgesia econòmica i política de l'estratègia nacional *venuda* —en clau regional-colonial— a l'Estat espanyol. Segona: que la classe obrera no s'oposaria a un procés d'independència. Aquest darrer punt, convenientment actualitzat, seria substantiu per a l'avenç polític.

En definitiva, la trajectòria de Salvador Seguí, i del conjunt dels sindicalistes —polítics— que observaven la construcció d'una societat de tipus nou des de les mateixes bases productives, són significats referents per a l'actual escenari social que absorbeix, a mode mercantilista, qualsevol fet polític que, assumit científicament, conscientment, s'hauria de girar contra la banalització.

XAVIER FERRÉ

